

State of Israel
Ministry of Education
Exam type:
Bagrut for high schools
Exam date: Summer 2013
Exam number: 009103
English translation (3)

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה:
בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 009103
תרגום לאנגלית (3)

Hebrew and World Literature

For Olim

For religious schools
Hashlama to 2 points

Instructions to examinees

- א. Duration of exam: 2 hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of two parts.
Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story), Drama and Monodrama
— (2x33) — 66 points
Part II – Poetry (Piyyut, and 20th-Century Hebrew Poetry)
— (2x17) — 34 points
Total — 100 points
- ג. Material that may be used during the exam:
(1) A printed list of works studied in class.
(2) A Hebrew-other language / other language-Hebrew dictionary of the student's choice.
- ד. Special instructions:
(1) You must attach two lists to the answer booklet:
א. A list of works studied for the basic unit.
ב. A list of works studied for this unit.
(2) Do not use examples from the same work in more than one answer.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines etc.). Write "טיטה" at the top of each draft page. Writing drafts outside the answer booklet could disqualify the exam!

Good Luck!

/continued on next page/

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים
יחידת לימוד משלימה ל-2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעותיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר), דרמה ומונודרמה
(33x2) — 66 נקודות
פרק שני – שירה (פיוט, השירה העברית במאה ה-20)
(17x2) — 34 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
(1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי, לפי בחירת התלמיד.
- ד. הוראות מיוחדות:
(1) חובה לצרף למחברת הבחינה שתי רשימות:
א. רשימת היצירות שנלמדו ביחידה הבסיסית.
ב. רשימת היצירות שנלמדו ביחידה זו.
(2) אין להדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

Questions

Part I – Prose (Tales of our Sages [מעשה חכמים], Short Story);

Drama and Monodrama

(66 points)

Answer two of the questions 1-6 (each question — 33 points).

Tales of our Sages [מעשה חכמים]

1. Read the following tale, "האיש שנותר בשדה", and answer both items below, א and ב.

איש אחד נסע ליום כיפור אל הבעש"ט.
ונסע יום ולילה תמימים בכדי למהר נסיעתו.
ובא לאור הבוקר,
של ערב יום כיפור
עד סמוך לעיר מזעבוש.

אז אמר בנפשו :
הנה אני סמוך לעיר,
והסוס נתייגע מאוד,
אעמוד כאן להתפלל
ובתוך כך ירעה הסוס.
אחר התפילה גברה עליו השינה.
אמר בלבו :
מה בכך אם אישן שתי שעות?
הנה הסוס ינוח מיגעו,
ואחר כך אסע במהירות,
ואיך שיהיה בוודאי אבוא לפני חצות היום לעיר.
ושכב על העגלה ונרדם בשנתו מאוד.

(Note: The story continues on the next page, followed by Items א and ב.)

וכשניעור ראה שהוא בין השמשות של יום כיפור.
ונצטער הרבה מאוד,
כי אחרי כל היגיעות שיגע לנסוע אל הבעש"ט ליום כיפור
מוכרח הוא להיות ביום כיפור,
לבדו,
בשדה,
סמוך לעיר,
ובאשמתו.

וצעק ובכה במר לבו
כל הלילה וכל היום.

ובמוצאי יום כיפור נסע במהירות
ובמרירות הנפש אל הבעש"ט.
וכשבא אליו עשה הבעש"ט צחוק ממנו

והעניין היה שצריך היה אותו איש להעלות בתפילתו תפילת עם שבשדות,
ומן השמים הכריחו אותו.

Answer both items, א and ב.

א. The story ends with the sentence:

והעניין היה שצריך היה אותו איש להעלות בתפילתו תפילת עם שבשדות, ומן השמים הכריחו אותו.

Explain what this sentence means. Also explain how "the man"
understands what happened to him on the eve of Yom Kippur and how
the Baal Shem Tov understands what happened to the man. (20 points)

ב. Explain how one of the characteristics [מאפיינים] of the Hasidic tale
appears in this story. (13 points)

Note: Do not use examples from the same work in different answers.

Short Story

2. "שברירים" / דבורה בארון

Answer both items, א and ב.

א. Describe three instances in which the motif of light appears in the story "שברירים". (18 points)

ב. Explain how the motif of light helps us to understand the character and life of Chaya Fruma. (15 points)

3. "שברירים" or another short story / דבורה בארון

Answer both items, א and ב.

א. Describe the relationship between a couple or between different generations in a Hebrew story you have studied **or** in the story "שברירים". (18 points)

ב. Explain what can be learned about each of the characters from the relationship you described (Item א). (15 points)

Drama and Monodrama

**4. "ביקור הגברת הזקנה" / דירנמט or "בית בובות" / איבסן or "אנטיגונה" / סופוקלס
"אחת זקנה" / סמל or "לרקוד עם אבא" / ויינגרטן**

Describe the ending of the play you studied.

Does the ending you described resolve the problems that arose in the play?

Explain your answer.

5. "אנטיגונה" / סופוקלס

Explain how the conflict between opposing world views drives the tragic plot in the play "אנטיגונה".

**6. "לרקוד עם אבא" / ויינגרטן or "ביקור הגברת הזקנה" / דירנמט or "בית בובות" / איבסן
"אחת זקנה" / סמל**

Describe the humiliating and hurtful attitude toward one of the characters in a play you have studied, and explain how this attitude drives the plot of the play.

Part II – Poetry

(*Piyyut*, 20th-Century Hebrew Poetry) (34 points)

Answer two of the questions 7-12 (each question – 17 points).

Piyyut

7. Read the following *piyyut* and answer both items below, א-ב.

יוֹנֵת אֵלֶם רְחוּקִים / ר' משה אבן עזרא
יוֹנֵת אֵלֶם רְחוּקִים / מַעַל קִנְהָ נְתוּשָׁה – stanza 1
כְּאִבָּה הִיָּה נֶצַח / וּמִכְתָּה אֲנוּשָׁה.
כְּצִפּוֹר בְּפֶחַ יוֹקֶשָׁה / תִּהְיֶה, וְנִפְשָׁה יִבְשָׁה
מִקְצָר רוּחַ וּמַעְבוּדָה קֶשָׁה.

מִטַּע עוֹל נְטָעָה / לְאֶרוֹת יוֹם יוֹם פְּרִיָּה
וְזָרַע מְרִי זָרָעָה / לְקֶצֶר תְּבוּאָת מְרִיָּה,
וַיַּעַן מוֹסֵר פְּרָעָה – / עָרִם הֵצֵג גְּנוּיָה
וּמִלְבוּשׁ עֲדָנָה קָרָעָה / וַתִּתְנַצֵּל אֶת עֲדָיָה,
וַדְמַעְתָּה עַל לַחֲיָה / כְּנוֹזְלִים עַל יִבְשָׁה. stanza 2

שְׁקַעֲתִי וְשׁוּנַעֲתִי / מִבּוֹר אֵין בּוֹ מִים,
וְקִרְאֲתִי וְנִשְׁאֲתִי / יִלָּבֵב אֶל כְּפִים,
וְסִפְקֹתִי וְדִפְקֹתִי / עַל שְׁעָרֵי שָׁמַיִם.
לוֹ יִקְשִׁיב אִמְרֹתִי / בּוֹרָא נִיב שְׁפִתַּיִם –
וְאִז תִּרְאֵה אוֹיְבֹתִי / וּתִכְסֶּה בּוֹשָׁה! stanza 3

הִבֵּט כִּי לְכָל מְסֻלָּה / אֲבִיט – וַאֲיֵן לִי מִכִּיר,
וְצָר אוֹתִי חֲלָה / וְחֻצְיוֹ בְּדָמֵי הַשְּׂכִיר.
זָכְרָה בְּרִית כְּבִתְחֻלָּה, / כִּי אֵין בְּלִתְדָּ מִזְכִּיר,
וְאֵל נָא שְׁכֵר הַפְּעֻלָּה / תִּאֲחֹר חֲטָאת שְׁכִיר –
הִנֵּה כִּי לָךְ הִגָּאֵלָה / וּלְךָ הִירָשָׁה! stanza 4

א. Describe the situation of the Jewish people according to this *piyyut*. (10 points)

ב. Explain, according to the *piyyut*, what the narrator does to change the situation you described in Item א. (7 points)

/continued on page 6/

8. Read the following poem and answer both items below, א and ב.

כִּי אֲשַׁמְרָה שִׁבְתִּי / ר' אברהם אבן עזרא

stanza 3	כִּי אֲשַׁמְרָה שִׁבְתִּי אֶל יִשְׁמִרְנִי, רָשָׁם בְּדַת הָאֵל חֶק אֶל-סִגְנוֹי, אֹת הִיא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי. בּוֹ לַעֲרֹךְ לָחֶם פָּנִים לִפְנֵיו, גַּם-בּוֹ לְהַתְעִנוֹת עַל פִּי נְבוֹנִיו אָסוּר לְבַד מִיוֹם כְּפֹר עֲוֹנִי.
stanza 1	אָסוּר מִצֵּא חֶפֶץ מַעֲשׂוֹת דְּרָכִים, גַּם מְלַדְּבֵר בּוֹ דְּבָרֵי צָרָכִים, דְּבָרֵי סְחָרָה אֶף דְּבָרֵי מְלָכִים, אֶהְיֶה בְּתוֹרַת אֵל וּתְחַכְמֵנִי.
stanza 4	הוּא יוֹם מְכַבֵּד הוּא יוֹם תַּעֲנוּגִים לָחֶם וַיֵּין טוֹב בְּשָׂר וְדָגִים. מִתְאַבְּלִים בּוֹ הֵם אַחֲרֵי נְסוּגִים, כִּי יוֹם שְׁמֵחוֹת הוּא וַיִּשְׁמְחֵנִי.
stanza 2	בּוֹ אֶמְצֵא תְּמִיד נֶפֶשׁ לְנַפְשִׁי, הִנֵּה לְדוֹר רֵאשׁוֹן נָתַן קְדוּשִׁי מוֹפֵת בְּתַת לָחֶם מְשֻׁנָּה בְּשִׁשִּׁי, כָּכָה בְּכָל-שִׁשִּׁי יִכְפִּיל מְזוֹנִי.
stanza 5	מִחַל מְלָאכָה בּוֹ סוּפוֹ לְהַכְרִית, עַל-כֵּן אֶכְבֵּס-בּוֹ לְבִי כְּבָרִית, אֶתְפַּלֵּל אֶל-אֵל עֶרְבִית וְשַׁחְרִית, מוֹסֵף וְגַם מִנְחָה הוּא יַעֲנֵנִי.

- א. What historical event is described in the second stanza of the *piyyut*?
 Explain your answer. (8 points)
- ב. What lesson can future generations learn from the historical event you wrote about in Item א? (9 points)

20th-Century Hebrew Poetry

Eretz Yisrael and Yerushalayim

9. Read the following poem and answer the question below.

גלות / בלפור חקק

stanza 1

סבי היו לו בגדי כְּהֵנָה שְׁקוּפִים
וְרִקְמָה לוֹ אִמּוֹ בְּדֵשׁ הַכְּתָנֹת
הַתְּכָלָה פָּסִי זָהָב יָפִים.
וְחֻקָּהּ לוֹ אֶת שְׁמוֹ בְּעֵנָג
בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל כֶּסֶף, אֹר מְזַקֵּק.
סָבָא שְׁלִי, מוֹרֵד בֶּן רַפְּאֵל חֻקֵּק.

stanza 2

וְעֵלָה סָבִי כְּאַבְרָהָם מֵאוֹר
מֵאוֹתָה אֶרֶץ עַל פִּי אוֹתוֹ דְּבוּר.
עֵלָה עֵלָה אֶל אוֹתָה אֲדַמַּת מוֹלָדָת.
וְלֹא הִיְתָה
לוֹ עוֹד הַכְּתָנֹת הַנְּחֻמָּדָת.
וְאַבְדָּהּ לוֹ שְׁרָרָתוֹ
וְאַבֵּל גִּגָּה פָּנָיו
וְנִשְׁחַת הַכֶּסֶף
וְנִשְׁחַט הַזָּהָב.
יבִשְׁוֹקִים רֵכֶל סָבִי מְכַר אֶת אוֹצְרוֹתָיו
בְּגָדִים בָּלִים, מְרַפֵּלֶת אֶכְזָב
לְשׁוֹנוֹ כְּבִדָּה, נָכִיא נֶעְזָב.

stanza 3

סָבָא שְׁלִי מֶלֶךְ עֲצוּב.
נולֵד בְּבִגְדֵי מִשִּׁי וְרִקְמָה בְּגִדֵי חֲמִידוֹת.
וְכֹאשֶׁר גָּלָה אֶל אֶרֶץ
נִשְׁחָתוֹ בְּגָדָיו נִשְׁחָת הוֹדוֹ.
רַק בְּמוֹתוֹ הִלְפִּישׁוּהוּ תְּכָרִיךְ פַּעֲטוֹת
טְלִית שְׁקֵבֵל מֵאֲבִיו טְלִית יְרֵשָׁה
חֻקָּהּ תְּכַלֵּת אוֹתִיּוֹת שֶׁל קֹדֶשָׁה.

stanza 4

וְלֹאֲרֹךְ הַטְלִית דְּמִיתִי לְרֹאוֹת
פָּסִי זָהָב יָפִים. אֹר מְזַקֵּק.
סָבָא שְׁלִי. מוֹרֵד בֶּן רַפְּאֵל חֻקֵּק.

How is the motif of clothing expressed in the last six lines of the poem?

Explain the connection between these lines and the poem as a whole.

Ars Poetica

10. Read the following poem and answer the question below.

ספר שירי / רחל
צְרִיחוֹת שְׁצָרְחָתִי נוֹאֶשֶׁת, כּוֹאֶבֶת
בְּשַׁעוֹת מְצוּקָה וְאֶבְדָּן,
הִיו לְמַחְרֹזֹת מְלִים מְלַבֶּבֶת,
לְסֵפֶר שִׁירֵי הַלֶּבֶן.

נִגְלוּ חֲבִיוֹנוֹת לֹא גִלִּיתִי לְרַע.
נֶחֱשָׁף הַחֲתוּם בִּי בְּאֵשׁ,
וְאֵת תּוֹגָתוֹ שֶׁל הַלֵּב הַכּוֹרֵעַ
יָד כָּל בְּמִנוּחָה תִּמְשָׁשׁ.

Choose two literary devices [אמצעים אמנותיים] used in the poem and explain how they help to portray the poet's inner world.

Man and his Identity

11. Poem א of the cycle [מחזור השירים] "שירי סוף הדרך" appears below. Read it and answer both items that follow, א and ב.

א שירי סוף הדרך / לאה גולדברג

הִדְרֹךְ יָפֵה עַד מָאֵד – אָמַר הַנֶּעֶר.
הִדְרֹךְ קָשָׁה עַד מָאֵד – אָמַר הָעֶלֶם.
הִדְרֹךְ אֶרְכָּה עַד מָאֵד – אָמַר הַנָּבֵר.
יָשֵׁב הַנָּקֵן לְעִיֹּת בְּצֵד הִדְרֹךְ.

צוּבָעָה הִשְׁקִיעָה שִׁיבָתוֹ בְּפֹז וְאֶדָם,
הִדְשָׂא מִבְּהִיק לְרִגְלָיו בְּטֵל-הָעֶרֶב,
צֹפֹר אַחֲרוֹנָה שֶׁל יוֹם מַעְלִיו מְזַמְּרֵת:
– הַתּוֹפֵר מֶה יִפְתָּה, מֶה קִשְׁתָּה, מֶה אֶרְכָּה הִדְרֹךְ!

- א. Describe the condition of the old man according to the first stanza of the poem, and explain how the structure of this stanza helps to emphasize his condition. (10 points)
- ב. In the second stanza, the natural setting is used as a means to portray old age. Explain this statement with the help of an example/examples. (7 points)

Love and Partnership [זוגיות ואהבה]

12. Read the following poem and answer the question below.

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה / רחל

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה, מִבֶּט אֶחָד מֵהִיר,
קָטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים — זֶה דִּי...
וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֹּל, וְשׁוֹב הַכֹּל הַסָּעִיר
מִשְׁבֵּר הָאֲשֶׁר וְהַדָּוִי.

אִף סֶכֶר שְׂכָחָה — בְּנִיתִי לִי מִגֵּן —
הִנֵּה הִיא כְּלֹא הִיא.
וְעַל בְּרָכִי אֶכְרַע עַל שְׂפַת אָגַם סוֹאֵן
לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ לְרוּיָה!

The metaphors and punctuation [סימני הפיסוק] used in the poem help the narrator to express her emotional state following an encounter.

Explain this statement. Base your answer on one metaphor and one example of punctuation from the poem.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך